

דף לג.

עין משפט ט.

ח"מ סימן א סעיף א

א. בזמן הזה דנים הודאות, הלואות, כתובות, ירושות, מתנות ומזיק ממון חבירו, שהם דבר המצוי, ויש בו חיסרון כיס. אין דנים דיני קנסות וכן דין חצי נזק דקנסא הוא, אבל חצי נזק צרורות שזה ממון דנים.

ב. דבר שאינו מצוי כגון חבלה של בהמה בחברתה, או מצוי אך אין בו חיסרון כיס כגון תשלומי כפל וארבעה וחמשה וקנסות, אין דנים.

ה. כתוב בתורה "אלה המשפטים" אשר תשים לפניהם ודרשו חז"ל לפני אלוהים הכתובים בפרשה דהיינו סמוכים, ואנו היום הדיוטות ע"כ אין דנים בזה"ז מן התורה אלא מכח שליחותם של הראשונים, ואין עושין שליחותם אלא בדבר ששכיח ויש בו חסרון כיס. והוא מגיטין פ"ח ע"ב, וקמא פ"ד ע"ב, וסנהדרין דף ג' ע"א, והודאות והלוואות היינו שמעידים שבפנינו הודה לו, או שמעידין שבפנינו הלואה לו, וה"ה בלא עדים לענין להשביעו שבועת היסט. ובספר שער המשפט נסתפק אם קבלו עליהם דיינים לדון להם דינים אלו שאין דנים אותם בזמן הזה אי מהני הקבלה, כמו שמהני קיבלו עליהם קרוב או פסול כמובא בסימן כ"ב או שיש לחלק, וסיים וצ"ע לדינא. ועוד הסתפק אם חייב המזיק בדיני קנסות לצאת י"ש או לא, ועיין בקצות בס"ק ד' דלא חייבו לצאת י"ש, דהדבר תלוי "באשר ירשיעון אלוהים". אך בנתיבות בחידושים סי' ל"ח ס"ק ב' משמע דחייב לצאת י"ש, וכתב דאף דלא דנים מהני תפיסה ע"ש.

ו. כל זה בממון דבעינן חיסרון כיס אבל בשאר דברים הכל תלוי במצוי, וע"כ כופין על הגט בזה"ז מדין מצוי. וקבלת גירות כתב הסמ"ע דזה לא שכיח, וא"כ צ"ע איך דנים היום בקבלת גירות, וכתב אולי משום שזה דברים גדולים דנים כמש"כ הר"ן ע"ש, אך היום זה ודאי יותר שכיח ודנים, ועיין ברמב"ן ורשב"א דהעירו וכי אלימי בי"ד היום להתירו בבית ישראל, והודאות והלוואות שאני דהפקר בי"ד הפקר, וגט שאני דכל מקדש אדעתא דרבנן מקדש.

ז. היינו ע"י קרן, אבל בהיזק דשן ורגל מצוי הוא ודנים.

א. ג. היזק דאש ובור י"א ח' דאין דנים וי"א שדנים.

עין משפט י. חו"מ סימן שפט סעיף יח

יח. יט. ג' אבות נזקין בשור, הקרן, השן, והרגל, ונקראו אבות מפני שהם כתובים בתורה ולהם תלדות שכל דבר הדומה לו מכל אלו נקראים תולדות ודינו כמוהו חוץ מנזק צרורות שיתבאר בסי' ש"צ.

חו"מ סימן שצ סעי ג

ג. ג. צרורות הניתזין מתחת רגלי בהמה ט' בשעת הילוכה אע"פ שתולדה דרגל היא ופטור עליהם בר"ה כרגל, ואם הזיקו ברשות הניזק צריך היה לשלם נזק שלם מהיפה שבנכסיו, אעפ"כ אינו משלם אלא חצי נזק, וע"כ בהמה שנכנסה לרשות הניזק והיו צרורות מנתזים מתחת רגליה ושברה כלים משלם חצי נזק בלבד מהיפה שבנכסיו ודבר זה הלכה למשה מסיני י'.

דף לג:

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן קכג סעיף א

א. א. מדינא דגמ' ב' אין כותבין הרשאה אלא לתבוע פקדונו שביד אחר ולא כפר בו, ואם היה מעות צריך להקנותם למורשה באגב קרקע, אבל אין כותבין הרשאה על פקדון שביד חבירו שכפר בו.

ח. לדעת הש"ך אין דנים שזה לא מצוי, אבל לדעת הקצות בס"ק ב' דנים בזה"ז גם אש ובור דלא בעינן מומחין בהם, וכמו שכתבו בתוס', ובספר פעמוני זהב להמלאך רפאל אנקאוה כתב להוכיח דלדעת מר"ן השו"ע בסי' תי' סעיף ל"ז דדנים.

ט. ברייתא בב"ק י"ז ע"ב וכתנא קמא.

י. פירוש אע"פ שהדברים נראין כסותרין זא"ז שיש לו דין רגל לענין פטור ברשות הרבים, ולענין חיוב תשלומין מנכסיו יש לו דין קרן, שאינו משלם אלא חצי נזק אפי' ברשות הניזק, משום כך אמרו שזו הלכה למשה מסיני ואין להרהר אחריה. סמ"ע ס"ק ט'.

כ. מלישנא בתרא דנהרדעי בקמא ע' ע"א.

א. ב. יכול להרשות לחבירו לתבוע קרקע ^ל, אפי' שכפר בו, וכן על מלוה בשטר אפי' כפר בה שכשם שיכול להקנות שטר ושיעבודו בכתיבה ומסירה כך יכול להרשות עליו ולמסור השטר בידו ^מ כדי שיגבהו. וצריך שיכתוב לו קנה לך איהו וכל שיעבודה דאית ביה.

ל. שם בגמ' דלא כתבין אמטלטלי דכפריה אבל מקרקעי אפי' כפריה כתבין. וכפר היינו כפרו בבי"ד לפני כן. כ"כ הטור והראב"ד. ש"ך ס"ק ב'.
מ. וה"ה כשמקנה לו השטר בקנין אגב קרקע אפי' בלי כתובה ומסירה. ש"ך ס"ק ו'.